

Udfordringer i 100 % økologisk fodring af fjerkræ

Det er en stor udfordring at sammensætte velafbalancerede 100 % økologiske foderblandinger til fjerkræ. Produktchef Niels Juel Nielsen, Danish Agro beskriver udfordringerne og mulige løsninger. Artiklen er skrevet inden EU-Kommissionen besluttede at udskyde tidspunktet for overgang til 100 % økologisk fodring.

Udfordringer i 100 % økologisk fodring af fjerkræ

Den Internationale Netværksgruppe for 100 % økologisk fodring, Produktchef, Niels Juel Nielsen, Danish Agro

EU-lovgivningen har fastlagt at 100 % økologisk fodring af enmavede dyr starter den 1. januar. 2012.* Dette giver anledning til en vis bekymring med hensyn fodring af fjerkræ, både for æglæggere og slagtekyllinger. Den største bekymring er udbuddet af afbalance-ret protein, som bliver vanskeligere.

De moderne genotyper, der anvendes i økologisk produktion af fjerkræ er avlet til at producere æg og kød med høj effektivitet. Det betyder et stort antal æg, hurtig vækst og god foderudnyttelse. Dette kræver foder med den rette balance af næringsstoffer, energi og protein er de vigtigste.

Megen forskning er blevet udført med henblik på at fastlægge den ideelle protein forsyning til produktions-dyrene. I tabel 1. er denne angivet for unge æglæggere og for unge slagtekyllinger i forhold til hvad der er muligt med den nuværende situation, hvor 5 % konventionelt foder er tilladt, og også med 100 % økologisk foder.

Næringsstof	Unge æglæggende høner			Slagtekyllinger - startfoder		
	Anbefalet	Opnåelig 95 % økologisk	Opnåelig 100 % økologisk	Anbefalet	Opnåelig 95 % økologisk	Opnåelig 100 % økologisk
Protein %	18	18,5	19,2	20	20,6	21,8
Lysin Index	100	104	120	100	100	117
Methionin Index	50	39	39	41	35	36
Met + Cys Index	91	77	77	74	71	71
Treonin Index	73	82	89	66	76	82
Thryptofane Index	22	26	27	16	24	25

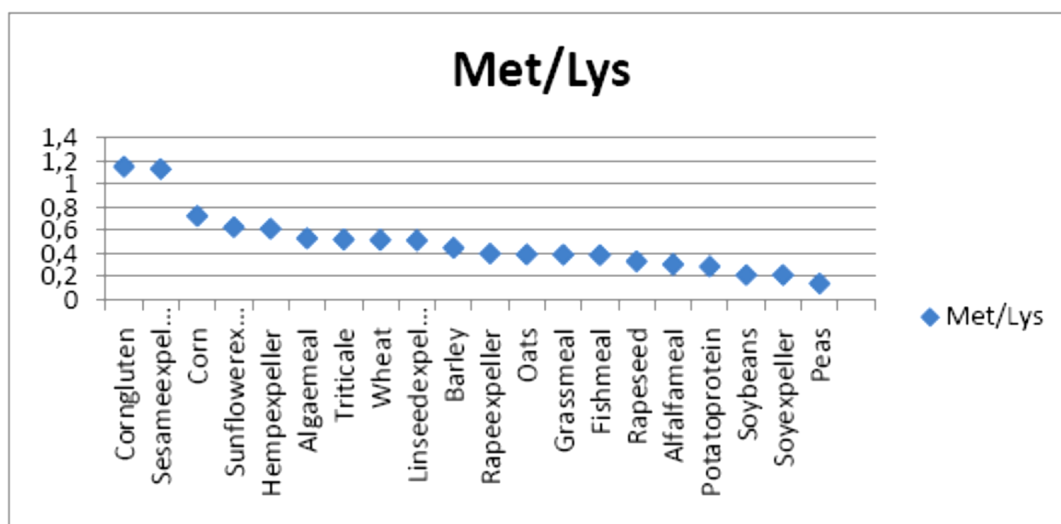
Tabel 1: Protein og aminosyre indhold i økologisk foder til æglæggende høner og slagtekyllinger.

Tabel 1 viser, at det ikke er muligt at opfylde det anbefalede niveau for methionin eller summen af methionin og cystin i foder til hverken æglæggende høner eller slagtekyllinger. Ændringen til 100 % økologisk foder vil gøre denne endnu mere kritisk. Hvis vi vælger at fastholde det nuværende niveau af svovlholdige aminosyrer, som jeg har gjort i dette eksempel, vil indholdet af råprotein og andre aminosyrer som lysin komme op på uønskede

høje niveauer. Hvis vi vælger at holde råprotein på samme niveau, vil vi blive nødt til at acceptere et fald i svovlholdige aminosyrer til endda lavere niveauer end nu, som er alt for lave i forvejen.

Det er en kendsgerning, at methionin er den første begrænsende aminosyre i alt fjerkræfoder, ikke kun til tilvækst og ægproduktion, men også til fjersætning og andre egenskaber. En skæv aminosyre profil er kendt for at være en risiko med hensyn til forskellige vel-færdsproblemer såsom fjerplukning og kannibalisme, men den vil også resultere i en mindre end perfekt kvælstof tilbageholdelse, som giver anledning til et miljøspørgsmål.

Så vi må lede efter foderingredienser med et højt indhold af methionin. Én måde at udtrykke dette på er methionin/lysin forholdet, som for æglæggende høner ideelt bør være omkring 0,5 i fuldfoder. Ved søgning i forskellige tabeller, er det vanskeligt at finde råvarer, der opfylder dette krav. Jeg har fundet de følgende: Majsgluten, sesam kage, majs, solsikke kage, hamp kage og noget algefoder.

Figur 1. Methionin / Lysin forholdet i nogle foderråvarer.

Majsgluten bliver brugt i øjeblikket, men i en konventionel form. Der er ingen eller en meget lille produktion af økologisk majsgluten. Dette produkt vil blive savnet, da det ikke kun leverer protein med en gavnlige aminosyreprofil, men også har et højt indhold af gule xanthophyller, der på nogle markeder er ønskelige i foder til æglæggende høner, da det giver en flot blomme farve.

Sesam kager er interessante, men så vidt jeg ved, er der kun et begrænset udbud af dette produkt og mykotoksiner siges at være et problem.

Majs er selvfølgelig af en vis interesse. Det største problem er udbuddet, da det er svært at dyrke majs til modenhed i de nordiske lande. Beregninger viser, at majs vil blive mere interessant i fremtiden, end den er nu.

Solsikke kagerne er i øjeblikket i brug, men udbuddet er begrænset, og det høje råcelluloseindhold begrænser også brugen af solsikke kagerne.

Hamp og alge produkter kan være af en vis interesse, da de begge indeholder relativt høje niveauer af methionin.

Tiden er begrænset*, og jeg frygter at vi vil stå over for en periode, hvor vi bliver nødt til at acceptere foder med utilstrækkelig forsyning af aminosyrer til æglæggende høner i begyndelsen af produktionsperioden - og også slagtekyllinger. Det vil resultere i dårlige produktionsresultater og økonomiske problemer for fjerkræproducenterne. Langt mere alvorlig er risikoen for velfærdsproblemer, hvor bedre velfærd er en af de vigtigste grunde til at vælge økologisk fra forbrugerens synspunkt.

Løsningen er ikke let at finde, men fra mit skrivebord som ernæringsekspert arbejdende i et foderstofselskab, kunne jeg ønske mig følgende:

Fiskemel er stadig tilladt som et ikke-landbrugsprodukt.

En økologisk produktion af majs gluten.

En forlænget overgangsperiode*.

Udviklingen af en økologisk proteinkilde med højt methionin niveau.

Tilladelse til industrifremstillet aminosyrer (politisk beslutning - ikke sandsynligt).

Nye dyr bedre egnet til at producere under økologiske forhold. (tager tid og penge)

Niels-Juel Nielsen
Product Chef, ernæringsforsker
Danish Agro
28. marts 2011

*Artiklen er skrevet inden EU kommissionen besluttede at udskyde kravet om 100 % økologisk fodring af enmavede dyr til 1. januar 2015.

Fonden for Økologisk Landbrug og Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.